

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 41 (2070) 1997 m. spalio mėn. 21d.

Eina 42-rus metus.

Melbourne

Kelionė į Vakarų Pasaulį

Rašo Balys Steckis

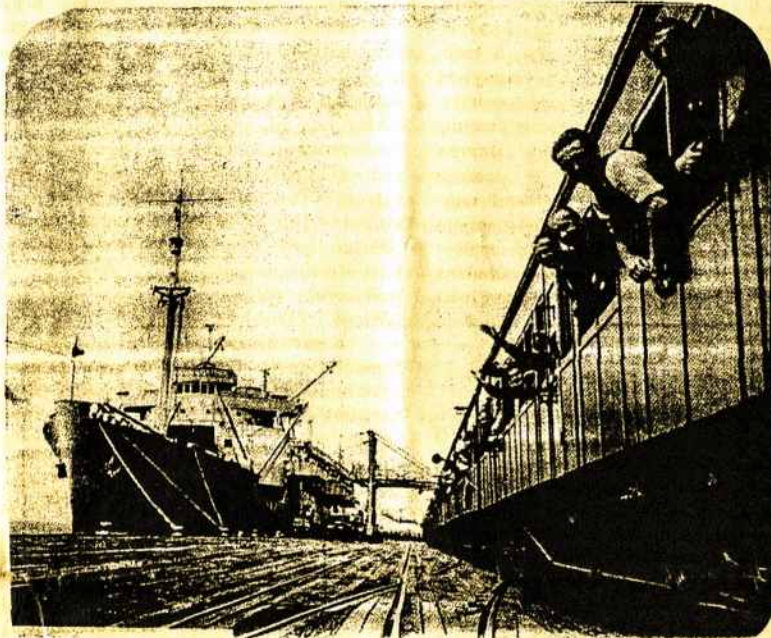
Siais metais spalio mėn. sueina 53 metai, kai mes palikome Tėvynę Lietuvą.

1944 metais spalio mėnesio dienomis apleidome mūsų brangiąją Tėvynės Lietuvos žemę ir pasklidome po platųjį pasaulį, taip kaip Mozė Faraonų laikais pasklido su savo žydų tauta po dykumas, kur klaidžiojo 48 metus, benamiai, taip ir mes klaidžiojame po pasaulį, tačiau mintys neduoda ramybės, vis primena tą tragišką laikotarpį.

Palikome Lietuvą savo noru, buvome bolševikų priversti apleisti savo žemę. Kai rusai komunistai (sovietai) antrą kartą veržėsi Lietuvon, visi, kurie fik galėjome, bėgome į Vakarus. Palikome namus, artimuosius, palikome savo tėvynę, tėvus ir pasirinkome nežinomą dalią-pusbudį gyvenimą, geriau kaip raudonojo „išlaisvintojo“ nešama „laisvę, lygybę ir brolybę“. Jau pirmosios rusų okupacijos metu visi mes buvome skaudžiai patyrę, ką reikiama jų laisvė ir koks likimas laukia mūsų sesių ir brolių Lietuvoje.

Nors gyvenimas, paskutines karo konvulsijas išgyvenančioje Vokietijoje, benamiams pabėgėliams kaip mes, buvo labai sunkus, tačiau laikui bėgant, pamiršome nuolatinį alkį, neįprastą darbą, sirenų kaukimą ir ištisas naktis praleistas priešliktuvinėse slėptuvėse. Pamiršome ir kaip laukėme karo pabaigos, kai turėjome viltį, kad sąjungininkai netrukus mums pagelbės, okupantams tars apleisti mūsų Tėvynę Lietuvą ir mes vėl laisvai galėsime grįžti namo, gydyti karo padarytas žaizdas ir vėl galėsime laisvi gyventi savoje žemėje.... Dėja nežinomi mums tada dar buvo didžiųjų planai, jų slapsti susitarimai apie Pabaltijos kraštus.

Visi mes buvome suvežti į D.P. Stovyklas, ten gyvenome savo laikinąjį gyvenimą. Nei sėjome, nei piovėme, tik visi kartu srbėme cibulinę sriubą iš vieno Unros katilo. Dabar atrodo, kad tai būtų fik sunkaus sapno, o tada buvo žiauri gyvenimo kasdienybė. Slinko pilkos dienos, kankinio nežinia. Neaiškus likimas ne vieną išvedė iš pusiausvyros-palaužė. Kai kurie

Iš uosto traukiniu į Bonegillą 1947 m.
Tikėjome - čia bus mūsų antroji Tėvynė.

ėmė net ir krislų ieškoti savo brolių akyse, sklaidė nesantaiką. Visa tai buvo...

Tačiau, laikui begant, praėjo ir tos dienos. Prasidėjo 1947 m. emigracija. Pradžioje emigravo tik viengungius, vėliau ir šeimas, laivas po laivo, ėmė vežti į Angliją, Ameriką, Australiją, Braziliją, Kanadą ir kitus laisvus kraštus.

Prieš 50 metų pirmieji emigrantai atvyko į Australiją į Bonegilla stovyklą. Atvykę naujan kraštan ėmė kurti naujus planus, ruošti naujam gyvenimui... gyvenimui iš naujo. Kai laivas ėmė tolti nuo nuterotos Europos krantų, visų akys krypo Baltijos link, sruvo ašaromis. Visų širdis lyg akmuo slėgė liudėsų. Daugelis jautė, visa savo iškankinta širdimi, kad nebeišvysim daugiau mūsų brangios tėvynės, ten likusių artimųjų. Kiti, nors ir braukė ašaras, tačiau dar tebesinėjojo viltį, kad sugrįšim, vis tik sugrįšim, dar sulauksim laisvos Lietuvos.

Naujame krašte bėgo dienos, mėnesiai, metai. Sumanumo, darbštumo dėka, daugelis gražiai

isikūrė, atsistojo ant stipresnio materialinio pagrindo. Pamažu užsimezgė ryšiai tarp svetur įsikūrusių tautiečių, tėvynėje ir kitur. Ėmė jau ir siutinius siųsti. Mūsų sesės ir broliai siuntinių pagalba gydėsi nuo ligų, sočiau pavalgę, šilčiau apsirengę, atsigavo dvasiškai, pasijuto atsparesni prieš okupantą. Atsirado plyšelių gelgžinėje uždangoje. Vienas kitas jau ir lankyti pradėjo artimuosius tėvynėje. Atsirado ir tokių, kurie savo kelionėse suklupo, pasidavė klastingų okupantų užmačioms. Gaila jų tų suklydusių, kurie norėjo per kitus save iškelti.

Prisimindami tą 50 metų sukaktį kada emigravome į Australiją prašykime Dievo palaimint mūsų brangiąją tėvynę Lietuvą ir mūsų pasirinktąją žemę Australiją.

Štai dėkui Dievui sulaukėm tą brangią dieną, sugriuvo Rusijos raudonoji imperija ir 1990 m. mūsų tėvynė Lietuva tapo laisva. Ir jau galime sugrįžti tėvynėn, bet dėja, šis malonus laikas daugumai atėjo per vėlai.

Viktorijos ir Tasmanijos Valstijoms paskirtą
L.R. Garbės Konsulą Andrių T. Zilinską.

Sveikiname naujose pareigose.
Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba
„Tėviškės Aidų“ Redakcija ir administracija
Prelatas dr. Pr. Dauknyš

Bažnyčia gerbia sąžiningą žmonių pasirinkimą

Artėja Lietuvos Prezidento rinkimai, ir žmonės vis dažniau klausia, ką Bažnyčia pasakys savo tikintiesiems. Dažniausiai norima labai tiesaus Bažnyčios atsakymo - rinkime vieną ar kitą konkretų asmenį.

Dievas žmogui visada palieka laisvę ir tik nurodo, ko jis turėtų vengti ir ką privalėtų daryti, kad žemėje ir danguje būtų laimingas, todėl ir Bažnyčia gerbia sąžiningą žmonių pasirinkimą, ypač kai jis padaromas rinkimų metu. Kas atsakingai dalvauja rinkimuose, tas parodo savo žmogišką, pilietinę ir krikščionišką brandą.

Prezidento veikla, jo žodis ir laikysena tautoje yra labai reikšmingi, todėl tikintieji pirmenybę turėtų teikti tam kandidatui, kuris savo gyvenime remiasi Dekalogu ir brangina tikėjimą bei krikščioniškas vertybes.

Rinkimų kampanijos metu sunku įvertinti kandidato asmenybę, nes tada jis gali būti nepelnytai giriamas arba niekinamas. Reikia apgailestauti, kad jau dabar žiniasklaida kai kuriuos kandidatus, turinčius tautoje gerą vardą, niekina ir šmeižia.

Tai ženklas, kad Lietuvoje pakankamai žmonių, kurie pasiryžę prisilenkti su morale ir sąjūga, kad tik Prezidento rinkimus laimėtų jų pageidaujamas kandidatas.

Geriausiai žmogaus vertė yra matoma sunkių išmėginimų momentais. Jeigu sunkiomis sąlygomis žmogus pasirodo ne savanaudis, bet moka aukotis, tokiu žmogumi galima pasitikėti.

Todėl rinkėjams tiktų gerai įsižiūrėti į kandidatus, kokie jie buvo sovietinės okupacijos metais, kaip jie elgėsi, Lietuvai išsivaduojanti iš okupacijos pančių ir ką nuveikė per septynerius laisvės įvirtinimo metus.

Rinkėjams turėtų būti priimtini tik tie kandidatai į Prezidentus, kurie savo ištikimybę Lietuvai jau yra įrodę darbais. Nors ir neturime teisės neigiamai vertinti žmonių, kalbančių apie meilę Lietuvai, tačiau nelengva jais pasitikėti, jeigu iki šiolei jie nieko reikšmingo nėra nuveikę savo Tėvynei.

Žmonėms reiktų pasirinkti tokį Prezidentą, kuris atsakingai rūpintųsi valstybės saugumu, tinkamai atstovautų Lietuvai pasaulyje, bet kartu visomis jėgomis palaikytų tautos moralės ir krikščioniškų vertybių ugdymą, nes tik ant šito pagrindo galima kurti aiškia Lietuvos ateitį.

Baigdamas raginu visus tikinčiuosius dar intensyviau melstis, kad Dievas laimintų tiek daug iškentėjusių mūsų Tėvynę ir padėtų visiems jos vaikams augti meilės, atsakomybės ir krikščioniško solidarumo dvasia.

Sigitas Tamkevičius
Kauno arkivyskupas metropolitas

Žinios iš Lietuvos Radijo Tarnybos Vatikane

Jeruzalė visa Šventojo Žemė Katalikų Bažnyčiai reiškia ypatingą ryšį tarp žemės ir dangaus. Būtent čia gyveno ir mirė Išganytojas Jėzus Kristus. Bet Bažnyčia taip pat pripažįsta Jeruzalės reikšmę kitoms religijoms ir tautoms. Hebrajam tai Dovydo ir pranašų miestas, o musulmonams Mahometui brangus miestas. Problema glūdi tame, kad Jeruzalė yra kur kas daugiau nei tik svarbiausia istorinė tikrovė. Jeruzalė yra svarbus dvasinis paveldas visai žmonijai. Tai dviejų tautų - žydų ir arabų - miestas, bet taip pat trijų didžiųjų monoteistinių religijų - Krikščionybės, Hebraizmo ir Islamo - miestas. Būtent taip galima glaustai apibendrinti Šventojo Sosto nuo seno puoseletą ir žinomą nusistatymą dėl Jeruzalės. Arkivyskupas Martino pažymėjo, kad Šventasis Sostas pastaruoju metu labiau paryškino savo poziciją, nes tam tikri diplomatiniai ir informaciniai priemonių sluoksniai stengiasi Jeruzalės problemą laikyti tik dvišaliu reikalavimu.

Toks nusistatymas yra klaidingas Jeruzalės problemas politinis monopolizavimas, prasidėjęs 1967 metais, kai Izraelis užėmė visą Jeruzalę, o paskui miestą paskelbė nedalijama savo sostine, visai paneigdamas arabų istorinius, kultūrinius politinius, ekonominius, bet taip pat religinius ryšius su miestu. 1947 metais Jungtinės tautos nutarė Jeruzalę laikyti atskirtu vienetu ir jo valdymą pavesti Jungtinių tautų tarybai. Toks statusas reiškė, kad niekas negali reikšti teisiųjų pretenzijų į miestą, kuris turėjo tapti maža, bet visiems atvira teritorija. Ir Izraelis tam pritarė. Bet viskas pasikeitė po 67-tų metų, kai Izraelis galutinai okupavo Rytų Jeruzalę. Šventasis Sostas siekia, kad sudėtinga situacija būtų sprendžiama taip, kad Jeruzalė nebebūtų tautų, valstybių ir religijų nesutarimų šaltinis. Tai įmanoma tik pripažinus, kad Jeruzalė yra brangus krikščionybės, Hebraizmo ir Islamo paveldas. Todėl Šventasis Sostas ir dabar siekia, kad Jeruzalė būtų suteiktas „tarptautinės bendruomenės pripažintas ypatingas statusas“.

oooOooo

Albanijos Parlamento posėdžių salėje diskusijų metu valdančios socialistų partijos deputatas trim pistoleto šūviais rimtai sužeidė savo kolegą, priklausantį opozicinei demokratinei partijai, vadovaujamai buvusio Albanijos prezidento Sali Berisha. Visi demokratinės partijos deputatai pasitraukė iš parlamento posėdžių salės, o pasak Sali Berisha, boikotas tęsis iki neatsistatydins

dabartinis premjeras Fatos Nano ir Parlamento pirmininkas Ginushi. Demokratinės partijos rėmėjai sostinėje Tiranėje surengė keletą protesto mitingų. Neliko skolingi ir socialistai. Berišai jau pareikšti kaltinimai neteisėtų mitingų organizavimu, o Vlitoros mieste vadınamojo gelbėjimo komiteto surengtame mitinge buvo pareikalauta buvusio prezidento mirties. Tačiau socialistų ir jų lyderio Fatos Nano populiarumas tolydžio mažėja, nes rinkimų kampanijos pažadai grąžinti žmonėms dėl bankų bankroto prarastus pinigus, taip ir liko pažadais. Rinkėjų remiamas priešienos premjeras šiomis dienomis pareiškė, kad pinigai žmonėms bus grąžinti galimybių ribose, o kaip žinia Albanijos vyriausybės galimybės be galoribotos. Opozicija bando pasinauti kylančiu žmonių nepasitenkinimu, tad įtampa Albanijos visuomenėje pamažu auga. Turint galvoje, kad nuo pavasario neramumų Albanijoje liko apie 500 tūkstančių nelegaliai laikomų ginklų vienetų, pradėdant automatais ir baigiant paprasčiausiais šautuvais, situacija verčia susirūpinti.

oooOooo

Minint Brazilijos Nepriklausomybės šventę, šventiniai minėjimai virto tikra protesto akcija prieš dabartinės vyriausybės vykdomą socialinę politiką. Vyriausybės raginimai dalyvauti kariniame parade ir oficialiuose minėjimuose beveik nesulaukė jokio atgarsio, užtai Bažnyčios ir įvairių visuomeninių bei profesinių organizacijų kreipimasis surengti maldingą protesto kelionę prieš socialines neteisėtas Brazilijoje sutraukė minias žmonių į Marijos šventovę Aparecida do Norte, esančią netoli San Paulo, išreiškusias savo didžiulį nusivylimą vyriausybe, nesugebančia sukurti socialinės politikos koncepcijos.

Nemažesnę nepasitenkinimą žmonės reiškė Brazilijos teisėsaugos sistema ir įstatymų leidyba, pajungta galingųjų ir turtingųjų interesams. Teisingumo ir žmogiškojo orumo užtikrinimas buvo didžiausias maldingos protesto kelionės dalyvių troškimas, kurį išsakė Aparecida do Norte bazilikoje aukotų mišių metu San Paulo arkivyskupo augziliaras vyskupas Angelico Bernardino: „Brazilijos visuomenėje vis didėja prievarta ir nepagarba gyvybei. Valdžia garbina aukso verslį, remdama bankus, kai tuo tarpu, milijonams žmonių visai atimama teisė į darbą, į mokslą ir į sveikatos apsaugą. Žemė Brazilijoje, tapusi

mažumos nuosavybe, išlieka spekuliacijos ir lengvo pasipelnymo šaltiniu tai pačiai mažumai“.

oooOooo

Osle, buvo patvirtintas projektas tarptautinės sutarties dėl priešpėstininkinių minų draudimo. Už projektą balsavo didžioji dauguma tarptautinėje konferencijoje dalyvavusių 89 valstybių ir humanitarinių organizacijų atstovų. Traktatas bus pasirašytas Kanadoje, gruodžio mėnesį. Tačiau naujam tarptautiniam Aktui nepritarė Rusija, Kinija ir Jungtinės Amerikos Valstijos. Jei jos nepasirašys tarptautinio dokumento, kova prieš priešpėstininkines minas bus lyg ir pralaimėta, nes be šių trijų didžiųjų valstybių dalyvavimo tarptautinis Aktas liks tik popieriuje. Oslo konferencijoje Šventajam sostui atstovavęs prelatas Alain Lebaupin labai teigiamai įvertino konferencijos parengtą projektą ir išreiškė viltį, kad tos valstybės, kurios projekto neparėmė, iki akto pasirašymo išskilmių pakeis savo poziciją.

Konvencija turi išlikti humanitarinėje plotmėje, išsaugoti savo humanitarinį bruožą. Tai juk nėra nusiginklavimo sutartis. Todėl reikia tikėtis, kad valstybėms, kurios konferencijoje nedalyvavo, bet į ją pasijuntė stebėtojus, kaip antai Rusija ir Suomija, bei kraštams, kuriems sutartis dabar atrodo nepriimtina, pavyzdžiui Jungtinėms Valstijoms, naujasis Aktas bus aiški gairė, o gal net siektinas tikslas.

oooOooo

Vatikano dienraštis OSS.R, puslapyje, skirtame pasirėngimams didžiajam 2000-ųjų metų jubiliejui, straipsnį paskyrė Kryžių kalnui - Lietuvos Golgotai. Kiek kančių ir ligų atvedė žmones į Kryžių kalną. Visi čia - Lietuvos golgotoje - buvo paguosti. Kryžių kalnas dar buvo draudžiama zona, kai buldozerinis ateizmas daug vargo stengdamasis kalno kryžius sulyginti su žeme, kai sunaikintas kalnas kone pernakt atgimdavo, tarsi prisikeldavo, naujas kryžiais pasipuošęs. Tris kartus komunistinio rojaus statytojai visai sunaikino katalikams ir visiems tikintiesiems brangų Kryžių kalną. Šią mūsų tautos išgyventą, mums gerai žinomą ir ne kartą kartotą, bei kartotiną Kryžiaus kalno istoriją, savo skaitotojams apžvelgė Vatikano dienraščio bendradarbis Marco Impagliazzo. Jis straipsnį pradeda nuo Kryžių kalno atsiradimo, susijusio su XIX amžiaus sukilimais, pamini rusų carų persekiojimus, apsisotja ties sovietine okupacija ir 1961 metų balandžio mėnesiu kai buvo pradėtas sistematingas Kryžių kalno griovimas.

Straipsnio autorius pažymi, kad pamaldumas į Kryžių yra vienas iš lietuvių religingumo požymių. Lietuva yra vadinama „Kryžių šalimi“. Kryžiai puošia visą Lietuvos kraštovaizdį. Per didvirbių kryžius ir statulėles atsiskleidė liaudies meno genijus. Nukankintas, erskėciais vainikuotas Jėzus lietuviams nužengia nuo kryžiaus ir priartėjęs prie žmonių

vargsta jų vargą: tai Rūpintojėlis - vienas iškalbingiausių lietuvių liaudies meno pavyzdžių, rašo Vatikano dienraštyje Mario Impagliazzo. Nors liaudies pamaldumas į Kryžių Lietuvoje plačiai paplitęs, bet Kryžių kalno istorija yra skausminga. Kryžių kalnas buvo antrą kartą nusiaubtas 1973 metais. Abiem atvejais kalne buvo sunaikinti visi kryžiai. Bet maldininkų kelionės į kalną nesustojė.

Nepaisydami draudimų ir persekiojimų, tikintieji per trumpą laiką vėl nusejo kalną kryžiais. Straipsnio autorius pažymi, kad yra išlikę daug liudijimų apie tai, kaip kryžius staciūsus žmones tardė ir baudė komunistinė valdžia. Jis pamini vieną atvejį, kai itin griežtai buvo elgtasi su jaunimu, kuris netrukus po antro Kryžiaus kalno sunaikinimo 1973 metais, gegužės mėnesį, naktį iš 19 į 20 dieną, procesijoje kalbėdami rožančių atnešė ir ant kalno pastatė didelį medinį kryžių. Trijų metrų kryžius buvo papuoštas simboliškais ornamentais - širdis, perversa dviem kalavijais, ant vieno koto - svastika, o ant kito - penkiakampė žvaigždė.

Komunistinė valdžia trečią kartą sunaikino visus kryžius 1974 metais, bet netrukus ant kalno vėl stovėjo nauji kryžiai. Lietuvos golgota, Kryžiaus kalnas, bene vaizdžiausias liudija sudėtingą lietuvių tautos istoriją, simbolizuoja ne tik sunkumus ir skausmus, bet taip pat norą gyventi ir atgimti. Popiežiui Jonui Pauliui II-jam Kryžių kalnas yra simbolis kančios ir dramos, kurią Lietuvos tikintieji išgyveno kai Lietuvoje siautėjo nežmoniška visuotinės prievartos sistema.

oooOooo

Vatikano Radijo tarptautinės panoramos pranešimu, Kinijoje pasibaigė 15-asis komunistų partijos suvažiavimas, patvirtinęs partijos politinę programą, pagal kurią artimiausioje ateityje Kinijoje turės būti privatizuota didžioji dauguma valstybinių įmonių. Politinių apžvalgininkų nuomone, naujasis kompartijos generalinis sekretorius Jiang Zemin tęsia Deng Xiapingo politinę liniją - įgyvendinti rinkos ekonomiką. Gal kiek netikėti buvo pareiškimai ir pastangos pradėti socialines reformas Kinijoje. Tačiau iš kitos pusės tai neišvengiama, nes privatizacija žymiai padidins bedarbių gretas, kurios Kinijoje tikrai gausios: oficialiai skelbiama, kad bedarbių skaičius neviršija 10 milijonų, bet neoficialūs šaltiniai teigia, jog bedarbių turėtų būti bent dvigubai daugiau. Atkreiptinas dėmesys, jog šiame Kinijos kompartijos suvažiavime išskirtinai buvo kalbama tik apie ekonomines problemas. Politinių apžvalgininkų nuomone, tai pirmiausiai reiškia, jog žmogaus teisių užtikrinimo srityje Kinijoje, bent artimiausioje ateityje, padėtis nesikeis. Vakarų valstybės, turinčios prekybinius kontaktus su Kinija ir viešai kalbančios apie žmogaus teisių pažeidimus Kinijoje, iš kitos pusės yra suinteresuotos išlaikyti esamą padėtį, matydamos Kiniją tik kaip pigios darbo jėgos šaltinį. Ir svarbiausia, kad tas šaltinis neišsektų.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$200. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

NATO NARYSTĖS KAINA

Lenkijos, Vengrijos ir Čekijos priėmimą į NATO dar turi ratifikuoti ikišiolinių tos organizacijos narių parlamentai. Iškyla klausimas, kas padengs naujų NATO narių karinio pasirengimo išlaidas?

Daug tikėtasi iš JAV. Bet jos žada prisidėti tik su 2 milijardais dolerių. Sako, Europos apsauga yra europiečių reikalas. Taigi jie ir privalo padengti Rytų Europos NATO narystės išlaidas. Yra apskaičiuota, kad per ateinančią dešimtmetį Lenkijos, Vengrijos ir Čekijos narystė kainuos 35 milijardus dolerių. Jei JAV duos tik 2 milijardus, kitom NATO narėm tektų sukrauti 16 milijardų, o naujom čia minėtom narėm tektų išleisti 17 milijardų. Tai didžiulė suma valstybėm su gana trapia ekonomija. Ar iš vis jos išgalės tai padaryti?

JAV pritarė NATO išplėtimui į Rytus ne vien dėl strateginių sumetimų. Naujų 3-jų narių apginklavimas, daugiausia amerikietiškais ginklais, būtų neblogas biznis. Bet prisidėti prie su tuo susijusių išlaidų padengimo Vašingtonas vengia. Jis nenori net JTO apmokėti turimų skolų. JAV metinės pajamos sudaro 27% pasaulinių pajamų. Taigi joms priderėtų mokėti 27% JTO išlaidų. Iki šiol Vašingtonas padengė 25%, o dabar reikalauja sumažinti iki 20%. Taigi vargu galima tikėtis didesnės pagalbos iš JAV naujom NATO narėm. Gynybos ministras Cohen

Rašo dr. Jonas Kunca M.D.

pareiškė, kad tos naujos narės negali tikėtis valgyti pietus veltui...

Matant tokią padėtį, verta pagvildinti, kiek kainuotų Lietuvai NATO narystė. Visų 3-jų Baltijos valstybių apsiginklavimas berods kainuotų apie 8-10 milijardų dolerių. Lietuvai tektų padengti apie 4 milijardus. Dabartinė ekonominė padėtis apie tokią sumą negalima nei svajoti. Taigi gerai, kad kol kas mūsų nepriėmė į šią organizaciją. Nėra ko verkėti. Turim progą pasirošyti minėtam įstojimui. O tas pasirošimas reiškia: sustiprinti šalies ekonomiją, kuri yra neatskiriama valstybės gyvenimo dalis. Atseit privalom tobulinti visas gyvenimo sąkas, kad sudaryti tinkamas sąlygas ekonomijos suklestėjimui. Gal čia privalu išsireikšti dar aiškiau: nesustabdydami korupcijos ir biurokratijos neveiklumo, ekonomijos augimo neatsieksim. Vengdami imtis drastiškų priemonių tų ydų pašalinimui, apgaudinėtumėm patys save atitolindami mūsų valstybės progresą ir su juo susijusį įstojimą į EU ir NATO. Nieko verti mūsų vadeivų pareiškimai, jog mes norime būti Europos dalimi, kol jų nelydi konkretūs darbai.

Manymas, kad NATO mus apgins be mūsų pačių pasiaukojimo, yra iliuzija. Kaip visados istorijoje yra buvę, valstybės progresuoja jų pačių pastangomis ir sumaniu

valdžių vadovavimu. Tų prievolių išvengti negalima, jei norime triumfuoti. O jei negalima, tai nereikia veltui leisti laiko, ypač Lietuvos atveju.

Mums reikia sąjungininkų, kad užtikrintumėm krašto saugumą. Tik jų neturėsim, kol patys to neužsitarnausim. Kuo ilgiau snausim, tuo tas saugumas bus sunkiau atsiekiamas, o gal iš vis bus „šaukštai po pietų“. Kai Rusija atsigaus, padėtis gali žymiai pasikeisti ne mūsų naudai. Kaip ilgai tęsis chaosas mūsų kaimyninėje šalyje, niekas atspėti negali.

Nepriėmimas į NATO šiuo metu yra aiškus priminimas, jog mes tam nesame pasirošę dėl mūsų pačių apsilėidimo ar nesugebėjimo. Laukiame, kad kiti mus apsaugotų ir įvestų tvarką mūsų valstybėje. Iš patirties žinome, kas atsitinka, kai svetimi pradeda tvarkyti mūsų kraštą... Nelaukim stebuklų ir iš naujo prezidento rinkimų. Patys privalom pasistengti.

Valstybės sienų nustatymas, ypač su Rusija, yra labai svarbus dabarciai ir ateičiai. Rodos spalio 23-24 dienomis prezidentas Brazauskas susitiks su Jelcinu. Ta proga žadama pasirašyti Lietuvos-Rusų Federacijos sienų sutartį. Tuo būtų užkirstas kelias kai kurių Maskvos politikų pretenzijom į Klaipėdos kraštą ir t.t. Vėl valstybė be aiškių sienų vargu būtų priimta į NATO net ir tada, kai ji būtų ekonomiškai pajėgi.

Kongresmenas priminė grėsmę iš Rusijos

JAV Kongreso narys G.B. Solomonas laišku kreipėsi į prezidentą B.Clintoną, ragindamas suteikti Baltijos valstybėms saugumo garantijas, greitinant Lietuvos, Latvijos ir Estijos suartėjimą su NATO. „Tai labai rimtas laiškas“ - žurnalistams sakė Seimo pirmininkas V.Landsbergis.

Kongreso narys ragina JAV administraciją pasirašant „Baltijos chartiją“ su Lietuva, Latvija ir Estija aiškiai parodyti, kad šių šalių narystė Šiaurės Atlanto aljanse yra remiama, teikti joms tokią pat materialinę paramą kaip ir pakviestoms stoti į NATO Lenkijai, Vengrijai ir Čekijai.

Žadinančiais veiksniais Kongreso narys vadina Rusijos premjero V.Cernomyrdino siūlomas saugumo garantijas ir griežtą prieštaravimą prieš tolesnę NATO plėtimąsi. G.B. Solomono teigimu, Baltijos šalių palikimas abejotino saugumo zonoje tik skatina pačias blogiausias tendencijas Rusijoje.

Nerimtomis, tačiau labai juodomis pavadino V.Landsbergis Rusijos Dūmos pareikštas teritorines pretenzijas Lietuvai bei siūlymai B.Jelcinui nepasirašyti Lietuvos ir Rusijos sienos sutarties.

A.Brazausko vizitas į Maskvą numatomas spalio pabaigoje. Jo metu planuojama pasirašyti sienų delimitavimo sutartį. Priimtu nutarimu Rusijos Dūma pasisakė prieš skubotą Lietuvos ir Rusijos sienų sutarties pasirašymą. Dūma teigė, kad šia sutartimi Rusija „atsisakytų savo teisių į Klaipėdos kraštą“.

Baigusios ginčus, Ukraina ir Rusija plėtos prekybą

Maskvoje vyko Ukrainos ministro pirmininko Valerijaus Pustovoitenkos derybos su Rusijos lyderiais.

Per susitikimą Kremliuje Ukrainos premjeras ir Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas susitarė, kad bus kuriama bendra dešimties metų ekonominė programa. Ji turėtų būti patvirtinta per Ukrainos prezidento Leonido Kučmos vizitą į Maskvą, kitų metų sausio viduryje.

„Turime maždaug 400 bendrų įmonių, bet dauguma jų vos išsilaiko, nes kažkuriuo momentu buvo nutraukti ryšiai, - pasakė B.Jelcinas. - Turime atkurti ryšius ir plėsti bendradarbiavimą“.

Po Sovietų Sąjungos žlugimo Rusijos ir Ukrainos santykiams trukdė nesugebėjimas pasidalyti Juodosios jūros laivyno ir nesutarimai dėl Krymo pusiasalio. Tačiau šių metų gegužės mėnesį abi valstybės pasirašė draugystės ir bendradarbiavimo sutartį.

Rusijos prezidentas pareiškė, kad šiuo metu abiejų valstybių santykiai pagerėjo. „Didelių, neišspręžiamų problemų nėra“, - pasakė B.Jelcinas.

V.Pustovoitenka taip pat susitiko su Rusijos ministru pirmininku Viktoru Cernomyrdinu. Abu premjerai pareiškė susirūpinimą dėl Ukrainos ir Rusijos tarpusavio prekybos sumažėjimo.

„Tai kenkia Rusijos ekonomikai, - pareiškė V.Cernomyrdinas. - Manau, kad Ukrainos ekonomika dėl to taip pat pralaimi“.

B.Jelcinas (dešinėje) ir V.Pustovoitenka draugiškai spaudė rankas.
Reuters nuotr.

Per šešis šių metų mėnesius abiejų šalių tarpusavio prekyba sudarė 7,7 milijardo JAV dolerių. Palyginti su tuo pačiu 1996 metų laikotarpiu, ji sumažėjo 22 procentais.

„Turime pataisyti mūsų prekybos ir ekonominius ryšius“, - pasakė V.Pustovoitenka.

Po derybų su Ukrainos premjeru B.Jelcinas pažadėjo, kad Rusija padės Ukrainai užbaigti buvusios Sovietų Sąjungos karinio jūrų laivyno kreiserio „Variag“ statybą. Iki šiol jam jau išleista 400 milijonų dolerių.

„Darbai buvo sustabdyti, kai liko investuoti tik 50 milijonų dolerių, - pareiškė B.Jelcinas. - O Rusijai šis kreiseris yra reikalingas. Nusprendėme apsvarstyti šį klausimą“.

B.Jelcinas pasakė, kad Rusija taip pat galės naudotis dviem neseniai Ukrainoje pastatytais

dokais, kuriuose išmontuojami branduoliniai povandeniniai laivai. Rusijoje nėra bazės, kurioje būtų galima atlikti tokio pobūdžio darbus.

Per derybas Rusija dar kartą atsisakė svarstyti daugiau kaip 40 strateginių bombonešių įsigijimo klausimą. 1991 metais po Sovietų Sąjungos žlugimo Ukraina paveldėjo bombonešius ir pasiūlė Rusijai padengti jais dalį Ukrainos skolos už energijos išteklius. Derybos šiuo klausimu tęsiasi jau kelerius metus.

Rusijos vyriausybei trūksta lėšų, o šalies karinis biudžetas tik iš dalies padengia ginkluotųjų pajėgų poreikius. Be to, Rusijoje rengiamasi pradėti armijos reformą.

„Bombonešių klausimą reikėjo spręsti anksčiau, - pareiškė B.Jelcinas atstovas spaudai Sergejus Jastržembskis. - Dabar Rusijai šių lėktuvų nereikia“.

Maskva jau rengiasi A.Brazausko vizitui

Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko vizitas į Maskvą bus Lietuvos ir Rusijos santykių proveržis. Taip spaudos konferencijoje pareiškė Rusijos prezidento administracijos vadovo pavaduotojas, prezidento sekretorius spaudai Sergejus Jastržembskis.

S.Jastržembskis patvirtino, kad A.Brazausko vizitas į Maskvą numatytas spalio pabaigoje ir Maskva jam jau baigia pasirengti. Anot jo, tikslus vizito data bus paskelbta vėliau tuo pačiu metu Vilniuje ir Maskvoje.

Svarbiausias A.Brazausko vizito į Maskvą tikslas bus Rusijos ir Lietuvos valstybės sienos sutarties pasirašymas.

Vyskupai su premjeru tarėsi dėl paramos

Premjeras Gediminas Vagnorius priėmė Kauno arkivyskupą metropolitą Sigitą Tamkevičių ir Lietuvos vyskupų konferencijos generalinį sekretorių vyskupą Joną Borutą. Buvo aptartos vyskupijų galimybės dalyvauti socialinėse programose, taip pat katalikiškų programų finansavimo bei kunigų valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo klausimai.

Numatyti būdai, kaip plėtoti Bažnyčios ir valstybės bendradarbiavimą socialinės pagalbos srityje, ypač stiprinant vyskupijų išlaikomų šeimos centrų vaidmenį, taip pat kuriant parapajose globos ir rūpybos namus. „L.r.“

TRUMPAI

JAV olimpinio komiteto pasiūlymas pasirašyti bendradarbiavimo sutartį mums buvo netikėtas, - sakė Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentas Artūras Poviliūnas. - Tai aš pirmiausia vertinu kaip politinį žingsnį.

JAV ir Lietuvos olimpinų judėjimų vadovai bendradarbiavimo sutartį pasirašė rugsėjo 19 dieną Kolorado Springse, kuriame ir yra įsikūręs JAV olimpinis komitetas.

Pasak A.Poviliūno, amerikiečiai pastaruoju metu labai stengiasi „neapsiriboti amerikine erdve“ ir kuo glaudžiau bendradarbiauti su kitų žemynų, ypač Europos, olimpiniais komitetais. Sutartis su LTOK - vienas iš šios amerikiečių programos žingsnių.

„Nors mūsų metų biudžetas yra tik 2 milijonai dolerių, o JAV olimpinio komiteto - net 423 milijonai, amerikiečiai domėjosi mūsų veikla ir patirtimi“, - pasakojo LTOK prezidentas.

Pagal sutartį Lietuvos sportininkai, treneriai ir medikai galės naudotis šiuolaikiška olimpiečių rengimo baze Kolorado Springse.

„Amerikiečiai nori, kad geriausi mūsų sportininkai atvyktų ir treniruotųsi kartu su jų olimpiečiais, - teigė A.Poviliūnas. - Mums svarbiausia, kad su amerikietiškomis technologijomis ir darbo metodika susipažintų Lietuvos treneriai ir medikai“.

JAV atstovai siūlė savo bazės San Diego paslaugas ir Lietuvos žiemos sporto atstovams.

„Esame įpratę sakyti, kad mūsų žiemos sportas yra varganas, bet, kita vertus, Lillehammerio olimpinės žaidynės Lietuvos slidininkai ir biatlonininkai užėmė aukštesnes vietas negu jų varžovai iš JAV“, - sakė A.Poviliūnas.

*****

Žemės ūkio rūmai galėtų padėti ūkininkams kalbėti tvirtesniu balsu, per šią organizaciją turėtų atsirasti suvokimas, kad reikia daugiau imtis iniciatyvos patiems žemdirbiams“, - teigė Kaune, reorganizaciniame V Žemės ūkio rūmų suvažiavime, svečio teisėmis apsilankęs Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Pasveikinęs suvažiavimo dalyvius, Seimo pirmininkas paragino šios organizacijos atstovus dirbti dviem kryptimis - savivaldos ir atstovavimo. „Žemės ūkio rūmai galėtų projektuoti ateitį, konsoliduoti žemdirbius, tapti tarpininku tarp ūkininko ir perdirbimo pramonės bei dalyvauti įveikiant įstatymų spragas Vyriausybės ir Seimo darbe“, - sakė V.Landsbergis.

*****

Frankfurte prie Maino (Vokietija) atidaryta pirmoji Lietuvos prekybos atstovybės užsienyje. Atidaryme dalyvavo Lietuvos premjeras Gediminas Vagnorius, atvykęs po vizito Bonoje.

Pasak Europos reikalų

ministrės Laimos Andrikienės, Frankfurte prie Maino susidarė palankios galimybės atidaryti prekybos atstovybę, nes šį projektą parėmė bankas „Dresdner Bank“. Bankas sumokės pusę atstovybės patalpų nuomos kainos pirmaisiais metais.

Sis Vokietijos bankas jau pranešė apie savo ketinimus atidaryti atstovybę Lietuvoje. Pirmiesiems 4 prekybos atstovybės veiklos mėnesiams šalies Vyriausybė skyrė beveik 200 tūkst. litų.

Lietuvos prekybos atstovybes taip pat numatoma atidaryti Sankt Peterburge, Londone, Paryžiuje, Stokholme, Niujorke ir Taivane.

*****

Lietuvos dailininkų sąjungoje iškilmingai įteiktos Genovaitės Kazokienės Vaizduojamojo meno fondo premijos.

Pirmąkart skirtų apdovanojimų laureatais tapo tapytojas Rimas Zigmąs Bičiūnas ir skulptorius Leonardas Striogas. Abiem dailininkams fundatorė įteikė pinigines premijas.

Australijoje gyvenanti mecenatė, menotyros mokslų daktarė Genovaitė Kazokienė Vaizduojamojo meno fondą įsteigė prieš dvejus metus. Fondą sudaro 20 tūkst. Australijos dolerių.

Viena premija skiriama už geriausių tapybos ar grafikos kūrinių, antra - už skulptūros ar taikomosios dailės darbą.

Tapytojas Rimas Zigmąs Bičiūnas apdovanotas už drobes „Raudonas vakaras“, „Mergvakaris“, „Bobų vasara“. Skulptoriui Loenardui Striogai premija paskirta už medžio skulptūras „Vėlių sugrįžimas“, „Būties dvelksmas“, „Pagoniška madona“, „Tėvo kepurė“ bei pastarųjų dvejų metų parodas.

Vaizduojamojo meno fondas ir jo premijos yra ne pirmosios daktarės Genovaitės Kazokienės ir jos šeimos dovanos gimtinei. Mecenatė yra padovanojusi Lietuvai daugelį metų kauptą unikalų aborigenų taikomosios dailės rinkinį, taip pat Australijos lietuvių dailininkų darbų. Šios nuolat papildomos kolekcijos eksponuojamos Vilniuje, Radvilų rūmuose.

*****

Kauniečiai Arūnas Bižokas ir Edita Daniūtė Zalcburge laimėjo Europos taurės varžybas pagal klasikinių šokių programą.

Kartu su šokėjais namo sugrįžo ir varžybose teisėjavusi tarptautinės kategorijos arbitre Jūratė Norvaišienė. Ji su savo vyru - Lietuvos sportinių šokių federacijos prezidentu Česlovu Norvaiša trečius metus treniruoja A.Bižoką ir E.Daniūtę.

Suaugusiųjų grupėje šiemet debiutavę devyniolikametis A.Bižokas ir aštuoniolikametė E.Daniūtė neseniai Ukrainos sostinėje vykusiam pasaulio taurės turnyre taip pat iškovojo pagrindinį prizą.

Dėl Europos taurės Zalcburge rungsi 26 šalių šokėjai - kiekvienai valstybei galėjo atstovauti po vieną duetą.

*****

Techninę-ekonominę tilto į Neringą atsiperkamumo analizę atliks bendrovė Vokietijos Baltijos lenkvosios pramonės servisas.

Tai paaiškėjo Lietuvos automobilių kelių direkcijoje susumavus konkurso rezultatus. Konkurse taip pat dalyvavo dvi Kauno organizacijos „Kelprojektas“, Transporto ir kelių tyrimo institutas bei Vilniaus bendrovė „Urbanistika“.

Vokietijos Baltijos lengvosios pramonės servisas per du mėnesius turės parinkti galimą tilto vietą, įvertinti galimą krovinių srautą, tilto kainą ir atsiperkamumą.

Gruodžio viduryje įvertinus Vokietijos Baltijos lengvosios pramonės serviso studijos rezultatus, galbūt bus nutarta statyti tiltą į Neringą.

Tiltas į Neringą kainuotų apie 120 mln. litų, tačiau vokiečiai mano, kad tai kainuotų 480 mln. litų.

*****

Seimo kancleris J.Razma kreipėsi į teisingumo ministrą V.Pakalniškį, prašydamas patikslinti Valstybinių pensijų įstatymą.

Sio įstatymo 11 straipsnis numato nemokėti valstybinės nukentėjusiųjų pensijos asmenims, jeigu jie 1939-1954 metais tarnavo ar dirbo baudžiamuosiuose (naikintojų), „liaudies gynėjų“ būriuose, buvusio SSRS saugumo komiteto bei kitose struktūrose, veikusiose prieš rezistencinį judėjimą Lietuvoje ar vykdžiusiose gyventojų genocidą.

Pasak Seimo kanclerio, „Sodros“ įmonė, pasinaudodama formuluoete „kitose struktūrose“, nutraukė pensijų mokėjimą visiems buvusiems Vidaus reikalų ministerijos darbuotojams, net jei jie buvo gaisrininkai, vairuotojai ar valytojos.

Kanclerio manymu, vykdant įstatymą neatsižvelgti, ar konkretus asmuo dalyvavo veikloje prieš rezistencinį judėjimą bei vykdė Lietuvos gyventojų genocidą.

*****

Du Gruzijos piliečiai tapo pirmaisiais užsieniečiais, gavusiais politinį prieglobstį Lietuvoje, įsigaliojus Pabėgėlio statuso įstatymui. Leidimai nuolat gyventi Lietuvoje suteikti 44 metų Teimurazui Kvantalianiui ir 43 metų jo žmonai Marine Labadzei.

Abu situoktiniai yra kino režisieriai. Iš Gruzijos jie išvyko 1994 metais, kai opozicija per karinį perversmą nušalino nuo valdžios prezidentą Z.Gamsachurdiją. T.Kvantalianis tuomet vadovavo Gruzijos nacionalinei televizijai.

*****

Anapoje pasibaigė šeštasis NVS ir Baltijos šalių filmų festivalis „Kinošok '97“, žiūri pirmininkas - žinomas rašytojas Danijilas Graninas - paskelbė apdovanojimus. Prizas už geriausią operatoriaus darbą atiteko lietuviui Viktoriui Radzevičiui, nufilmavusiam Algimanto Puipos juostą „Vilko dantų karoliai“. Prizą atsiėmė aktorius Vidas Petkevičius, filme kūręs vieną pagrindinių vaidmenų, taip pat Lietuvos kino studijos

darbuotoja Gražina Arlickaitė, Anapoje pristatyta kaip firmo prodiuserė.

*****

Niujorke įvyko pirmasis bendros NATO ir Rusijos tarybos susitikimas. Jo metu Rusijos ir NATO šalių užsienio reikalų ministrai aptarė planą, pagal kurį bus toliau plėtojami buvusių priešininkų santykiai.

Si taryba buvo įkurta šių metų gegužės mėnesį, kai NATO ir Rusija pasirašė saugumo susitarimą. Vakarų valstybės šiuo susitarimu bando sumažinti Maskvos būgštavimus, kad NATO plėtra į Rytus gali pakenkti jos saugumui. Nutarta Rusijai leisti turėti didesnės įtakos NATO sprendimams, nesuteikiant jai veto teisės.

Niujorke prie vieno stalo pirmą kartą susėdo užsienio reikalų ministrai, todėl tikimasi, kad šis susitikimas padės pradėti tikras derybas.

Bus deramasi dėl Rusijos karinių pajėgų atstovų NATO, taikos palaikymo operacijų Bosnijoje, tarptautinio terorizmo pašalinimo ir kitų abiem pusėms svarbių klausimų.

*****

JAV viceprezidentas Alas Gore'as nuvyko į Samarą. Pavolgio regionas laikomas vienu palankiausių užsienio investicijoms.

Sios kelionės metu A.Gore'as daugiausia dėmesio skyrė investicijų į Rusijos regionus problemoms.

Į Samarą, esančią daugiau kaip tūkstantis kilometrų į pietus nuo Maskvos, pastaraisiais metais nemažai investuoja JAV kompanijos. Dabar šiame regione veikia „Pepsi“, „Coke“, „General Motors“ ir kitos Vakarų kompanijų atstovybės.

„Esu įsitikinęs, kad Rusijai pavyks stabilizuoti ekonomiką tik tada, kai jos regionai sugebės pritraukti daugiau užsienio investicijų“, - Samaroje sakė A.Gore'as.

Pagal tradiciją, nuo 1993 metų bendros JAV ir Rusijos komisijos, kuriai vadovauja A.Gore'as ir Rusijos premjeras Viktoras Černomyrdinas, susitikimai vyksta du kartus per metus.

Siose derybose buvo diskutuojama kosmonautikos, energetikos, ekologijos ir prekybos klausimais.

Maskvoje A.Gore'ui ir Rusijos prezidentui Borisui Jelcinui pavyko susitarti dėl trijų Rusijos branduolinio kuro gamyklų civilinės konversijos.

Numatyta, kad trys Rusijos gamyklos, kurios gamina ginkluotei skirtą plutoną, po konversijos gamins civilinėms atominėms elektrinėms tinkamą uraną.

Kelių valandų pokalbyje A.Gore'as ir B.Jelcinas mėgino sumažinti įtampą, kilusią dėl Rusijos pagalbos Iranui statant atominę elektrinę. JAV nerimauja, kad Rusijos teikiamos technologijos gali būti panaudotos kuriant branduolinę bombą.

JAV viceprezidentas taip pat dvi dienas vedė visapusiškas derybas su Rusijos premjeru V.Černomyrdinu, tačiau esminis susitikimų klausimas buvo susitarti dėl priemonių prieš branduolinio ginklo kūrimo technologijų platinimą.

Lietuva nepasidavė išpuoliams ir nuginčijo raportus

Stebėjimas nutrauktas

Po dvejų su puse metų Europos Taryba (ET) priėjo išvados, kad Lietuvoje žmogaus teisių ir tautinių mažumų situacija yra gera.

Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos posėdyje Strasbūre buvo baigtas nuo 1995 metų kovo mėnesio besitęsiantis Lietuvos stebėjimas žmogaus teisių srityje.

Laiptas į Europos Sąjungą

Lietuvos delegacijos Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje vadovas Seimo narys Bronius Kuzmickas, stebėjimo nutraukimą vertino kaip vieną laiptelį į tai, kad Lietuva galėtų pretenduoti į Europos Sąjungą su pirmąja valstybių banga.

Delegacijos nario, Seimo žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komiteto pirmininko, Seimo nario Emanuelio Zingerio nuomone, panaikinusi stebėjimą, Europos Taryba pripažino, kad Lietuvoje yra didelių pokyčių tautinių mažumų ir žmogaus teisių srityje. E.Zingerio nuomone, tai pats reikšmingiausias įvykis nuo Lietuvos įstojimo į Europos Tarybą.

Protestas buvo išgirstas

Europos Tarybos stebėjimas prasidėjo 1995 metų kovo mėnesį. Tais metais Rumunijos parlamentaras Gheorghe'as Frunda savo kritiškame raporte pateikė labai neigiamas išvadas apie kalinių ir tautinių mažumų padėtį Lietuvoje.

Po Lietuvos protestų Europos Taryba papildė delegaciją dar dviem nariais - liuksemburgiete Anne Brasseur ir šveicarų Andreasu Grossu. Šių metų balandžio mėnesį G.Frunda ir šie du Europos Tarybos atstovai pripažino, kad per dvejus metus Lietuvoje vykdant įsipareigojimus ET padaryta labai daug ir pastebima didelė pažanga.

Situacija buvo nemaloni

B.Kuzmickas teigė, kad iš pradžių situacija Europos Taryboje klostėsi nemaloni, nepalanki ir grėsminga. Žmogaus teisių ir tautinių mažumų situacija Lietuvoje buvo svarstoma dvi valandas.

Tą pačią dieną buvo egzaminuojamos dvi valstybės - Čekija ir Lietuva. B.Kuzmickas pabrėžė, kad Lietuvos delegacija sėkmingai bendravo su Čekijos delegacija, ir net, jo nuomone, čekams davė impulsą siekti, kad būtų baigta stebėti Čekija.

Parėmė dauguma valstybių

Plenarinis Asamblėjos posėdis vyko pagal griežtą procedūrą. Iš pradžių kalbėjo Europos Tarybos sudarytos delegacijos nariai, kurie išdėstė savo poziciją. Po to pasisakė stebėjimo komiteto pirmininkas Quido de Marco iš Maltos.

Vykusių diskusijų metu, anot

B.Kuzmicko, ypač nemalonu buvo po kai kurių Rusijos atstovų pasisakymų. Stebėjimo komiteto pirmininko pavaduotojas Rusijos atstovas Sergejus Glotovas kalbėjo, kad Lietuvoje nesilaikoma teisės reikalavimų, kad skriaudžiamos tautinės mažumos, asimiliuojami rusai, jiems neleidžiama dirbti.

Tačiau viskas pradėjo keistis, kai Kroatijos atstovas Zarko Domljanas tiksliai ir aiškiai pasiūlė Lietuvos stebėjimą baigti. Jį palaikė Lenkijos atstovas Jerzy Jaskiernia, Estijos atstovas Tunne Kelamas ir ukrainietis Volodymyras Javorivsky. Lietuvos nepalaikė tik kraštutinių kairiųjų frakcija.

Paragino laikytis logikos

B.Kuzmickas pasakė kalba, kurioje padėjo stebėjimo komitetui bei reporteriams. Jis pabrėžė, kad per stebėjimą buvo parašyti du raportai, ir nuo pirmojo raporto 1995 metais iki antrojo 1997 metais yra labai ryškūs skirtumas. B.Kuzmicko nuomone, šie raportai rodo, kad Lietuva vykdo savo įsipareigojimus Europos Tarybai. Taip pat bvo pasakyta, kad stebėjimas teigiamai veikė ir Lietuvos teisėtarkos vystymąsi.

Atsakydamas į Rusijos atstovo S.Glotovo pastabas, B.Kuzmickas pabrėžė, kad tautinių mažumų integracija nėra asimiliacija.

B.Kuzmickas atkreipė dėmesį į stebėjimo eigos nenuoseklumą. Jis paragino laikytis logikos ir Lietuvos stebėjimą baigti, o ne tęsti.

Balsuojant, kad būtų nutrauktas stebėjimas, Lietuvą palaikė keturi penktadaliai delegatų.

Išmoko Dūmos tautosakos

Lietuvos atstovo E.Zingerio vieta pagal abėcėlę Europos Tarybos posėdžių salėje - tarp Rusijos delegacijos narių G.Ziuganovo ir V.Žirinovskio. V.Žirinovskis sėdi už E.Zingerio, o G.Ziuganovas priešais.

Per kiekvieną Europos Tarybos sesiją E.Zingeris turįs klausytis jų juokų. Kaip sakė E.Zingeris, per posėdžius jis išmoko visą Rusijos Dūmos folklorą.

V.Žirinovskis savo kalboje teigė, kad Lietuva yra politinių kalinių šalis, nes čia kalinami politiniai kaliniai, kad Vilnius ir Klaipėda turi priklausyti kitoms šalims.

B.Kuzmickui darant pranešimą, V.Žirinovskis sušuko: „Tovarišai, govori po ruski“ (drauge, kalbėk rusiškai).

Padėjo ir V.Žirinovskis

E.Zingerio manymu, ši V.Žirinovskio kalba galutinai išblaškė bet kokias Europos Tarybos delegatų abejones dėl Lietuvos geopolitinės situacijos ir kaimyninėse šalyse esančių politinių jėgų. Po to beveik visi balsavo už tai, kad būtų nutrauktas Lietuvos stebėjimas.

V.Žirinovskis rankose nuolat laikė lapus su kažkieno parengtais

tekstais ir jautėsi kaip teatro scenoje. Anot E.Zingerio, V.Žirinovskis tik vaidina nerimtą žmogų, bet iš tikrųjų jo elgesys yra gerai apgalvotas.

R.Dagio nuomone, V.Žirinovskio pasisakymai Lietuvai yra naudingi, nes po to Europos Taryboje atsiranda didesnis noras palaikyti mūsų šalį.

Beje, V.Žirinovskis, kalbėdamas apie Čekiją, iškėlė Sudetų klausimą ir siūlė suteikti valstybingumą čigonams.

Yra neišspręstu problemų

Europos Taryboje buvo kalbama, jog Lietuvoje dar yra ką stebėti. Kaip viena iš Lietuvoje neišspręstu problemų Strasbūre buvo minima, jog dar pažeidžiamos žmogaus teisės, kovojant su organizuotu nusikalstamumu.

Anot B.Kuzmicko, su tuo galima sutikti. „L.r.“

S.Baburinas vėl kelia pretenzijas Lietuvai

Rusija neturėtų pasirašyti sutarties dėl valstybinės sienos su Lietuva, kol neišsiaiškinti šio žingsnio tarptautiniai ir teisiniai padariniai.

Tai Maskvoje prasidėjusioje 2-ojoje tarptautinėje konferencijoje „Rusija ir Vidurio Europa naujomis geopolitinėmis sąlygomis“ pareiškė Rusijos Valstybės Dūmos pirmininko pavaduotojas Sergejus Baburinas.

Pasak Dūmos pirmininko pavaduotojo, tokią išvadą verčia daryti istorijos faktai. Pavyzdžiui, 1939 metų kovo 22 dieną Lietuva pasirašė sutartį su Vokietija, pagal kurią atsisakė savo teisių į Klaipėdos kraštą ir perdavė šią teritoriją hitlerinei Vokietijai. S.Baburinas pabrėžė, kad tai įvyko gerokai anksčiau, negu buvo sudarytas Molotovo-Ribbentropo paktas.

Valstybės, kurios 1992 metais priėmė nutarimą dėl SSRS gyvavimo nutraukimo, teigė S.Baburinas, turi teisę grįžti prie klausimo dėl Vilniaus ir Klaipėdos kraštų statuso. Tai ypač susiję su Rusijos ir Baltarusijos interesais.

Lenkams trūksta informacijos lenkų kalba

Druskininkuose besigydančios Lenkijos gyventojai spaudžia sanatorijų vadovybę skelbti informaciją ir lenkų kalba.

Lenkijos laikraštis „Zycie Warszawy“ teigia, jog Druskininkų sanatorijose lenkai sudaro beveik 80 proc. pacientų ir ilgai, nesėkmingai kovoja, kad informacija, o ypač medikų nurodymai, būtų rašomi ir lenkų kalba, o jei tai negalima - bent jau angliškai.

Pasak dienraščio, Lenkijos generalinis konsulas Vilniuje W.Lipka-Chudzikas prašė to Druskininkų savivaldybę, tačiau pažadas, kad informacija apie gydymo būdus ir procedūras bus

Migrantų vedliai patenka į gniaužtus

Vilniaus pirmojo apylinkės teismo teisėja A.Biekšienė leido 10 dienų suimt Afganistano pilietį Imaljaną Haseną Aimalą (g. 1956 m.), Baltarusijoje gimusi ir dabar Vilniuje gyvenanti Kazimirą Ozičių (g. 1956 m.) bei Olegą Stankevičių (g. 1968 m.).

Teisėjai buvo pateikti dokumentai, kad šie asmenys itariami pagal Baudžiamojo kodeksko 82-1 straipsnį (nelegalių asmenų gabenimas į Lietuvos teritoriją, jeje arba iš jos ar jų slėpimas). Vienas iš trijų suimtųjų buvo migrantų gabenimo vadovas.

Per pastarąsias dvi savaites tai ne pirmi suimti asmenys, itariami neteisėtą migrantų gabenimu.

Itarus šiais nusikaltimais iš viso buvo sulaikyti dar trys asmenys: Belgijos pilietis M.Z. Mushtaga, V.Skubekis bei pabėgėlių ir gavusiųjų Lietuvoje prieglobsti reikalaus besirūpinančio fondo FRAS direktorius J.Salkauskas.

Specialiosios tarnybos itarė, kad maždaug prieš metus ikurtas fondas FRAS padeda nelegaliems migrantams, užsima jų neteisėtą gabenimu į Vakarų.

FRAS fondui vadovauja J.Salkauskas. Vienas šios visuomeninės organizacijos steigėjų yra ir buvęs Seimo narys R.Markauskas. Iki šiol jis dirbo Pabrados užsieniečių registravimo centro direktoriaus pavaduotoju, tačiau šiomis dienomis paprašė jo veiklą sustabdyti.

Teisėsaugos institucijos jau surinko nemažai informacijos, pagal kurią aiškėja visas nelegalus žmonių gabenimo per Lietuvos sienas mechanizmas.

Vilniaus apygardos vyriausiasis prokuroras R.Jancevičius sakė, kad po kelių sėkmingų operacijų tikimasi sulūgdyti visą nelegalių migrantų gabenimo tinklą. „Manau, kad mes jau sulaikėme asmenis, užsiiminėjusius nelegalių asmenų gabenimu“, - sakė R.Jancevičius.

Šiuo nelegaliu verstu užsiiminėjanti itariamųjų grupė buvo nustatyta po vienos maždaug prieš dešimt dienų iškeltos baudžiamosios bylos dėl pareigūno papirkimo. Per dvi operacijas buvo sulaikyta nemaža užsieniečių (iš Afganistano, Pakistano, Kinijos, kitų valstybių) bei lietuvių grupė.

Sulaikant asmenis Vilniuje bei kitose vietovėse buvo padaryta kratų. Per jas rasta apie 70 pasų, priklausančių Azijos šalių piliečiams.

„Tai dar ne pabaiga. Mes dabar einame labai šviežiais pėdsakais, ir takas yra labai ryškus. Mūsų tikslas - suardyti visą nelegalių migrantų gabenimo struktūrą Lietuvoje. Itariu, kad greitai laiku nelegalų srautas gali jau plaukti per Ukrainą į Lenkiją“, - virtino vyriausiasis prokuroras R.Jancevičius. „L.r.“

skelbiama lenkiškai, liko neįvykdytas.

„Zycie Warszawy“ taip pat pažymi, kad Druskininkai yra vienas didžiausių kurortų šioje Europos dalyje ir jo šaltinių gydymosi savybės žinomos jau keli šimtai metų. „L.r.“

MELBOURNAS

50 m. Jubiliejus nuo pirmųjų pokario emigrantų lietuvių atvažiavimo į Australiją bus minimas 1997 m. lapkričio 16 d. 1-30 val. p.p. STATION PIER, Port Melbourne Cafe „LIMANI“.

Ten nuvykti iš Lietuvos Namų bus autobusas. Reikalui esant autobusas gali grįžti ir nuvežti likusius keleivius. Bet, kad išvengtų nesusipratimų, visi norintieji autobusu vykti, prašomi užsirašyti pas Moniką Sodaitienę tel. 9569 9587 arba Aldoną Vyšniauskienę tel. 9467 4945 (Po gražių atostogų įkinkysim ir ją į darbą).

Užsirašyti reikia ir tiems kurie norės dalyvauti vaišėse. Vaisės ruoš kavinė, o pyragus prašom mūsų ponijų iškepti, nes mūsų ponijų kepti tortai nepakeičiami ir tuo norim pasirodyti savo parlamentarams ir svečiams.

Visas parengimas nemažai kainuos naujai bei vienkartinai susikūrusiam komitetui. Todėl į vaišes atvykstantieji bus prašomi pinigines aukos.

Pirmu transportu atvykę keleiviai prašomi suteikti savo dabar gyvenančios vietos adresus. Pavardės žinome šių asmenų: Akumbakas Vladas, Ašmenas Jonas, Aukštikalnis Pranas, Baltutis Petras (komiteto narys), Baltutis Povilas, Bruneiseris, Budrius

Vincas, Gabecas Aleksandras, Gucaitis Andrius, Kaminskas Benediktas, Keblys Juozas, Kocėnaitė Marija - Juškienė, Kunčiūnas Bolius, Leknius Juozas, Lesniauskas Vaclovas, Morkūnas Petras (adresas žinomas), Mulokas Vytautas, Pleškūnas Viktoras, Ragauskas Romanas (adresas žinomas), Ramoškis Antanas, Rasinskas Kazys, Raštutis Stasys, Sabaliauskas Viktoras, Šalkūnas Vytautas, Šalytė Viltis - Kružienė, Savickas Vladas, Sedukis Stasys, Seštokas Juozas, Silainis Juozas (žinomas), Šimkūnas Vladas, Smaliorius Bronius, Smilgevičius Izidorius, Usas Albertas, Vištokas Ceslovas.

Sios pavardės aukščiau paminėtos yra žinomos, kad šie žmonės gyvi tik adresu prašom prisijusti, ir pranešti ar norėsite dalyvauti šiame minėjime.

Nepamirškite, kad kviečiami visi dalyvauti. Kas nenorėti dalyvauti apsimokamųjų ratelyje, galite atsinešti savo krepšelius ir praleisti kartu laiką ant gražios pievelės prieš prielauką, arba ant prieplaukos kur nei saulė, nei lietus ne pasiekia.

Prašome fantų loterijai ir prašom ponias pasisakyti kurios galėtų iškepti tortus.

Su pagarba laukiam Jūsų atsiliepiamo.

Parengimo komitetas

„Gintaras“

Prieš 50 metų lietuviai ir kitų tautybių imigrantai atvykę į Australiją iš Europos buvo apgyvendinti netoli Ablury-Wodonga miestų Bonegilla stovyklos barakuose.

„Gintaro“ šokėjai buvome pakviesti dalyvauti paminėjime pirmųjų pokario imigrantų atvykimą į šią stovyklą.

Minėjimas prasidėjo penktadienį 26-tarugsėjo su politikų kalbomis ir koncertu. Tarp kitų tautybių šoko „Gintaro“ pirmoji grupė ir dainavo „Dainos Sambūris“. Po koncerto visi dalyviai buvo pakviesti vakarienei.

Sekantį rytą visi lietuviai nuvykome į Dalios Antanaitienės meno parodą. Buvo labai įdomu ir gražu nes aš galėjau kai ką suprasti kaip jos menas jungia lietuvius imigrantus su šiuo kraštu.

Pietų metu Gintaro šokėjai buvome pakviesti pasirodyti Albury arklių lenktynių stadione. Šokimo

vieta buvo smėlėta ir beveik purvynė. Po šokių mus pavaišino gėrimais ir sumuštiniais.

Reikėjo skubėti į „Civic Centre“ koncertą kur išėjome prieš pilną salę žiūrovų. Sokome tris šokius: „Trepš“, „Audėjėlė“ ir „Landytinė“. Pirmasis šokis pavyko ypatingai gerai sekančius irgi neblogai sušokome. Atrodo kad publikai patiko, nes garsiai plojo.

Po koncerto mes buvome geroje nuotaikoje nes gražiai sušokome - tai padėka mūsų mokytojai Dalia.

Sventę užbaigėme su iėšmine ir paplaukymu valtėlėse ant Weir užtvankos šalia karavanų kuriuose buvome apistoję.

Man patiko būti kartu su lietuvių jaunimu. Juokavome kad už 50 metų minėsim šimtmetį nuo pirmųjų pokario imigrantų lietuvių Australijoje.

Tomas Kviecinskas

Paežerių rūmuose atidaryta Suvalkijos dailės galerija

Vilkaviškiorajone esančiuose Paežerių dvaro rūmuose pradėtos eksponuoti dvi naujos parodos.

Cia eksponuojami JAV, Cikagoje, gyvenančios krašties Magdalenos Stankūnienės batikos darbai ir praėjusio šimtmečio dailininko Napoleono Ordos litografijos, vaizduojančios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilis bei rūmus.

Siomis parodomis Paežerių rūmuose atidaryta naujoji Suvalkijos dailės galerija. Buvę dvaro rūmai dabar rekonstruojami, juose dar įsikurs ir Vilkaviškio krašto muziejus.

Kelis dešimtmečius dvaro

rūmai buvo apleisti, juose buvo įrengtas sandėlis. Vėliau rūmus bandė atsiimti tolimos užsienyje gyvenančios buvusio rūmų savininko J.Vailokačio giminaitės, bet nesėkmingai.

Neseniai Vilkaviškio rajono savivaldybė suteikė butus kelioms dvaro rūmų oficinoje iki šiol gyvenusioms šeimoms. Šis pastatas taip pat atiduotas muziejaus reikmėms.

Ateityje Paežerių dvaro rūmuose nuolat bus rengiamos naujos parodos, vyks koncertai. Atgimusiuose rūmuose pirmąjį koncertą jau surengė Kauno kvartetas.

„L.r.“

Poetas vėl grįžta prie savosios Kaliningrado srities vizijos

Jungtinėse Valstijose gyvenantis lietuvių poetas ir publicistas Tomas Venclova tikina, kad kiekvienas lietuvis „širdies gilumoje“ svajoja prijungti dabartinę Kaliningrado sritį prie Lietuvos. Tokius T.Venclovos žodžius cituoja Lenkijos laikraštis „Rzeczpospolita“ straipsnyje „Svajonės apie Mažąją Lietuvą“.

Straipsnyje T.Venclova pristatomas vienu iš autorių idėjos pertvarkyti Kaliningrado sritį į ketvirtąją Baltijos respubliką. Jis prie dvejus metus net siūlė pavadinimą - Prūsija arba Borusija, rašo „Rzeczpospolita“.

T.Venclova pažymi, kad Kaliningrado srities ryšiai su Rusija pagal jo projektą išliktų. Tačiau geriausia išeitis būtų keliomis

kalbomis kalbanti nauja valstybė. „Šalia rusų kalbos turėtų būti vartojama vokiečių, lietuvių, tikriausiai ir lenkų kalbos, netgi senoji prūsų kalba, kurią stengiasi atgaivinti žymus rusų kalbotyrininkas V.Toporovas ir keli vokiečių mokslininkai“, - sako T.Venclova.

Tačiau dabar, T.Venclovos nuomone, ketvirtosios Baltijos respublikos idėja nereali ir kalbėti šia tema galbūt bus galima tik po kelių dešimtmečių.

T.Venclovai Kaliningrado srities ir Rusijos santykiai primena Anglijos ir Australijos santykius. Australijoje kalbama angliškai, ir tai gyventojus sieja su Anglija, tačiau Australija turi savo specifinę kultūrą

„L.r.“

DŽIUGO TUNTAS

Lietuvių Skautų Sąjunga Melbourne Džiugo Tunto štabas posėdžiavo Parapijos Namuose Kensingtone rugsėjo 29 d. Tuntininkas-skautininkas Povilas Kviecinskas visiems vadovams dėkojo už gerai pravestą LSS 50 Metų Jubiliejų nuo įsikūrimo Australijoje. Šis mūsų žymusis parengimas vyko Melbourne Lietuvių Namuose Koncertų salėje, kuri buvo pilna, birželio 22 d., kartu ruošiant su mūsų Rajono Vadija. Mūsų Tunto štabe šie vadovai: Tuntininkas s. Povilas Kviecinskas, Adjutantė vyr. skautė Daina Didžytė. Draugininkai: Paukštyčių ir Vilkiukų draugininkė ps. Onutė Prašmutienė. Skautų draugininkas ps. Juozas Lukaitis. Skautų draugininkės Lina Didžytė ir Daina Didžytė. Prityrusių skautų draugininkas ps. Rimas Skeivys. Prityrusių skautų draugininkė vyr. skautė Zita Prašmutaitė. Skautų Vyčių draugininkas iki šiol buvęs jau įgijęs Medicinos Daktaro laipsnį - Vytautas Antanaitis. Vyresnių Skautų draugininkė Rita Bruožytė. Tėvų Komiteto pirmininkas Algis Klimas. Dvasios vadovas - v.s. fil. kun. prel. Pr. Dauknyš.

LSS Australijos Rajono 50 Metų Jubilėjaus leidinį jau paruošė mūsų skautininkė Birutė Prašmutaitė, surinkusi iš visų tuntų daug skautiškos veiklos, nuotrauktų ir persiuntė spausdinimui v.s. Broniui Žaliui.

Jubiliejinio koncerto, paruošimui buvo įdėta daug pastangų, po jo veikla kiek apstojo draugovėse. Paskautininkė Onutė Prašmutienė su savo draugove - Paukštyčių ir Vilkiukų - sueigos eina pirmyn! Tai mūsų jauniausioji karta, beaugant sudarys naujas draugoves!

Tuntininkas pranešė, kad ateinanti vasaros stovykla jau užsakyta Riddells Creek „Treetops“ stovyklavietėje, kuri labai lengvai surandama, važiuojanti iš Melbourne pro Tullamarine aerodromą į Sunbury. Nuo Melbourne tik 40 klm. Nuo Sunbury į stovyklavietę dar 15 minučių kelio. Šiai mūsų Stovyklai reikia bent 3 žmonių Stovyklos virtuvei, vadovaus Tėvų Komiteto pirmininkas Algis Klimas. Draugininkai dabar jau sudaro stovyklautojų sąrašus su jų pavardėmis ir adresais ir paduoda Tuntininkui. Sekantis posėdis bus spalio 27 d. Parapijos Namuose 7 val. vakare. P.D.

Geelongo Lietuvių Namų statybai aukojo

\$5000 Adelaidės Lietuvių Sąjunga. \$1000 John Buckis Pty. Ltd. \$500 Be pavardės auka iš Sydnejaus, po \$100 LKVS (Ramove) Canberra, P.J. ir P.G. Pullinen. Po \$50 Newcastle Lietuvių Bendruomenė, V.Stagys, L.&E. Silai, Tadas Kesminas. Po \$20 K.&V. Griželiai, M.&P. Tomos, Aldona Kairys, Nijolė Kairys, H.Lenkauskas, V.Mulokas, Po \$15 Br.Mockunas, Joh, Aldona, Rebecca Pender; po \$10 E.Vaitkienė, Stasys Raštutis, Z.Augaitis, V.Bosikis ir \$5 J.Svėrebas.

Sirdingiausia mūsų padėka Jums už paramą.

S.Sutas
GAL Valdybos pirmininkas

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisijuskime prenumeratos mokesį, išrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Mūsų Parapijos metinis susirinkimas bus Lietuvių Namuose koncertų salėje spalio 26 d. sekmadienį 1 val.

Vladas Bosikis Austin ligoninėje Heidelberge po gerai pasisekusios širdies operacijos, priežiūroje būrys kardiologų daktarų, jau sveiksta. Vladiui visi linkime geros ir stiprios sveikatos, Dievo palaimai lydint!

Aldona Bielkevičienė gyvenanti Glenroy, labai silpna, jai namuose suteikti Ligonių teikiami Sakramentai. Ją prižiūri iš tarnybos grįždamas jos sūnus Rimantas. Jos vyras Zigmas Bielkevičius, 60 m. amžiaus, miręs 1974-03-07. Jai linkime geros, stiprėjančios sveikatos.

Jungtinių Tautų Organizacijos diena spalio 24-tą. Melskimės, kiek nuo mūsų priklausom, siekime, kad visos tautos gerbtų vienos kitas ir sudarytų vieną šeimą.

Lapkričio mėnuo skirtas mirusiųjų atminimui ir maldai už juos, ypač 1-8 dienos - Oktava, arba kitaip tariant - Aštuonienis.

Fawknor kapines lankysime, kai ten daugiausia palaidotų lietuvių. Visų Šventųjų dieną - lapkričio 1 d. seštadienį 11 valandą rinktis prie mūsų Garbės Prelato Prano Vaserio kapo. Čia atliksime Vėlinių apeigas ir maldas.

New Cheltenham kapinėse tą pačią Visų Šventųjų dieną - lapkričio 1-mą, seštadienį, 3 valandą, įvažiuavus iš Reserve Road ir čia susitikus visiems eisime prie lietuvių kapo ir už visus kartu atliksime Vėlinių apeigas už mūsų visus mirusius, palaidotus šiuose kapuose.

Springvale-Necropoliskapines lankysime Vėlinių dieną - lapkričio 2-trą, sekmadienį 3 valandą, susitikti prie kapinių įstaigos ir iš čia nuvyksime prie artimiausio lietuvių kapo ir apeigų maldos už visus čia palaidotus mūsų lietuvius, kurių ir čia jau gana daug palaidota.

Geelonge mirusiųjų lietuvių pagerbimui šv. Mišios bus lapkričio 8 d. seštadienį šv. Petro ir Povilo bažnyčioje 11 valandą. Popamaldų nuvažiuuosime į rytų kapines Vėlinių apeigų maldom, kai netoli vartų jau gana daug palaidota mūsų žmonių. Jei būtų norinčių pašventinti paminklus, pranešti mūsų lietuviškų pamaldų Bažnyčios Maršalkai Juozui Gailliui. Po pietų ten lankysime lietuvius liognius.

Vėlinių Dieną - lapkričio 2 d. - sekmadienį 11 val. šv. Mišios šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje už visus mūsų mirusius Melbourne. Kas dar norėtų už savo artimuosius atskirų šv. Mišių, į rinkliavos lėkštelę įdėti savo artimųjų vardus.

Išpažinčių kas sekmadienį klausoma nuo 10.30 val. Klausykla bažnyčios kairėje pusėje, kuri yra artimesnė altoriui.

Edvardas Stundžėnas, 83 m. amžiaus, mirė 3 spalio North West ligoninėje Melburne, aprūpintas šv. Sakramentais. Edvardas gyveno vienas, giminių Australijoje neturėjo. Kadangi buvo aklas ir ligotas, buvo globojamas valdžios įstaigų ir lankomas Socialinės Globos Moterų D-jos narių. Spalio 9 d., po gedulingų Mišių St. Brigids bažnyčioje, į amžino poilsio vietą Keiloro kapinėse jį palydėjo St. Brigids bažnyčios klebonas ir kelios Socialinės Globos D-jos narės. Išsėkis Viešpaties Ramybėje.

Birutė Prašmutaitė ir Danutė Lynikienė ir Major Patrick Pickett - Kapooka Army Band dirigentas.

šaukiam dirigentui Band Kapooka diriguojant, olandai, italai ir Sambūrio choras dainavome Bruce Woody's „I am Australian“. Atlikimas patiko žiūrovams savo audringais plojimais prašė pakartoti.

Po koncerto dalyviai buvo kviečiami kavutei. Vaisių metu New South Wales Premjeras Robert Carr M.P. daugumai asmeniškai padėkojo už gražų pasirodymą. Pabendravę skirstėmės. Buvome gerokai pavargę po įtemptos dienos, tai norėjosi pailsėti. Turėjome patogias patalpas, pailsėjome gerai, pusryčius atnešė kiekvienam į kambarį.

Seštadienio rytą mūsų bendrakeleiviai ne choristai turėjo progą dalyvauti Dalės Antanaitienės parodos atidaryme. Mes apgailestavome, kad negalime dalyvauti, kadangi turėjome repeticiją, tik po jos aplankėme parodą.

Dalės Antanaitienės kūryboje atsispindi emigranto atvykimas svetur, palikus Tėvynę, atskirtiems nuo to, kas brangu ir artima. Atvežta tėvų į Australiją ji savitai moka perteikti į kūrybą tai, kas brangu jos tėvų širdžiai. Dalės darbuose jaučiasi generacijos

skirtumas tarp tėvų ir jos čia išaugusios ir jos vaikų. Meno darbams ji naudoja popierių, medį, stiklą. Paroda suteikė galimybę pajusti emigranto nuotaiką, žengiant pirmuosius žingsnius Australijoje. Reikia pamatyti Dalės darbus ir viską pajusti širdimi, nes aprašyti neįmanoma. Ačiū, tau Dalia, už tai, kad moki ir gali visa tai parodyti kitiems.

Po parodos apsilankymo važiuojame į Bonegilla. Išėję iš autobuso pajutome trukumą organizuotumo. Žmonės vaikščiojo grupavosi. Jokios informacijos, nebuvo paminėta dėl ko čia susirinkom. O tai buvo būtina tiems, kurie atvyko į Australiją 1947 metais. Būtent čia pradėjo pirmuosius žingsnius naujame gyvenime, toli nuo Tėvynės. Čia svetimoje žemėje prabėgo patys gražiausi jaunystės metai, daug triūso įdėta kuriant ką šiandien turime. Visa tai reikėjo paminėti. Mačiau, kurie čia atvyko prieš 50-metų akimis ir širdimi ieškojo čia pačios pradžios. Deja, viskas išnyko gyvenimo tekmėje. Vienas kitam kalbėjo: „Čia buvo mano barakas, o va ten tavo“.

(Nukelta į 8-tą psl.)

„Sambūris“

Wodongoje 26-tą rugsėjo įvyko pirmųjų pokario emigrantų 50-ųjų metų paminėjimas Bonegilla '97. Žiūrovų salė buvo perpildyta, pavėlavusieji tenkinosi stovėdami. Atidarant sceną pasigirdo švelni muzika, tai aborigenų malda dievams, kurią atliko Owen Stanley. Po to kalbėjo Wiradjuri Elder pastorius Cec Grant.

Išpūdingai buvo atlikta vėliavų įnešimas. Viso buvo įnešta 30-ies tautybių vėliavos. Mažos Lietuvių tautos vėliava plazdėjo tvirtose Luko Žiogo rankose ir geras jausmas užliejo krutinę, kad Lietuva gyva ir toli nuo Tėvynės.

Svelniai skambėjo Judith Stocks balsas atlikdamas Australijos himną jai pritarė salėje esantys žiūrovai.

Į šventę susirinko skirtingų kultūrų žmonės, bet jie visi susirinko į bendrą šeimą to pačio jausmo vedini.

Oficialų šventės atidarymą atliko Tim Fischer Vicepirmininkas Ministras Australijoje. Kalbėjo

Robert Carr M.P. Premjeras New South Wales ir kiti įžymūs Australijos veikėjai.

Koncertą pradėjo Ukrainos šokių grupė Verchovina. Sambūrio vyrų choras atliko „Ramuvėnų maršą“. Si daina buvo dainuojama neatsitiktinai. Pirmą kartą Australijoje ji skambėjo Bonegilloje 1947-ais metais, dirigavo Petras Morkūnas. Mišrus choras atliko Klovos operos „Pilėnai“. Pasveikinimo choras „Gintaro“ šokėjams darniai pritariant „Valio, Valio“. Nuotaikingai šoko Gintaro vyresniųjų grupė. Stipram „vejui pučiant“ sukosi „Malūnas“. Salėje keitėsi šokėjai, dainininkai: italai, graikai, serbai, čekai, olandai, kroatų, rusai, ukrainiečiai ir kitų tautybių dalyviai. Malonu išpūdi paliko žiūrovams olandų generacijos šokiai. Atlikėjai skyrėsi savo amžiumi: vyriausias apie 70, o jauniausia 6 metų. Mažoji grakščiai atliko savo tautos šokių motyvus.

Dienos koncertą užbaigė jungtiniu choru. Australijos kariniam orkestrui pritariant,

Melbourno Dainos „Sambūris“ Wodongoje prie visur vežiojusio autobuso.

Prancūzijos katalikų bažnyčia atsiprašė Dievo ir žydų

Prancūzijos katalikų bažnyčia atsiprašė Dievo ir žydų tautos už tai, kad per Antrąjį pasaulinį karą neprotestavo, kai naciai į mirties stovyklas deportavo 76 tūkstančius Prancūzijos žydų.

Bendras Prancūzijos vyskupų pareiškimas buvo perskaitytas specialiai surengtoje ceremonijoje Dransi mieste, kur prieš gabenimą į Osvencimo koncentracijos stovyklą buvo laikoma dauguma Prancūzijos žydų.

Vyskupų pareiškime pripažįstama, jog per kartą Bažnyčia neatliko savo misijos ir, kada dar buvo įmanoma, neprotestavo prieš nacių vykdomą genocidą.

Pareiškimą perskaitė šiaurinių Paryžiaus rajonų vyskupas monsinjoras Olivier de Berranger.

Tik 2 tūkstančiai deportuotų žydų išgyveno. Siuo metu gyvų dar esama 300. Tik keli iš 11 tūkstančių deportuotų vaikų sugrižo į Prancūziją.

Atsiprašymo ceremonijai pasirinkta diena sutapo su žydų Naujųjų metų išvakarėmis ir 57-

osios Viši režimo paskelbtų antisemitinių įstatymų metinėmis. Prancūzų kolaborantai šiuos įstatymus paskelbė 1940 metų spalio 4 dieną.

Bažnyčios atsiprašymas nuskambėjo likus savaitei iki buvusio ministro Maurice'o Papono teismo procese. Ministras, kuris 1942-1944 metais buvo mero pavaduotojas, kaltinamas davęs įsakymą deportuoti 1560 žydų.

Istorikai teigia, jog nemažai vyskupų padėjo rezistenciniam judėjimui, tačiau dauguma palaikė ultrakonservatyvią Viši politiką, kuri padėjo Bažnyčiai susigrąžinti kvi kurias per 1789 metų Prancūzijos revoliuciją prarastas galias.

Romos popiežius Jonas Paulius II rugpjūčio mėnesį lankydamasis Paryžiuje teigiamai įvertino Prancūzijos vyskupų apsisprendimą atsiprašyti. Kiek anksčiau Vokietijos ir Lenkijos vyskupai taip pat atsiprašė už pasyvią jų vadovaujamų bažnyčių poziciją karo metais. „L.r.“

Vokietija gražins Rusijai Gintaro kambario fragmentus

B. Jelcinas (dešinėje) ir R. Herzogas po derybų kalbėjosi su žurnalistais.
Reuter nuotr.

Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas Maskvoje susitiko su Vokietijos prezidentu Romanu Herzogu.

Vienas derybose svarstyty klausimų buvo susijęs su kultūros vertybių grąžinimu. R. Herzogas pareiškė, kad Vokietija gražins Rusijai rastus Gintaro kambario fragmentus, jeigu jų autentiškumą patvirtins bendra ekspertų komisija.

Derybose taip pat svarstyta Rusijos Federacijoje gyvenančių vokiečių klausimas.

Siuo metu Rusijoje gyvena apie 110 tūkstančių vokiečių.

„Dar neseniai tai buvo didelė politinė problema, - pasakė B. Jelcinas. - Dabar ji sėkmingai

sprendžiama. Svarbų vaidmenį atlieka ir Vokietijos vyriausybės finansinė parama“.

R. Herzogas pareiškė, kad Rusijoje gyvenantiems vokiečiams svarbią reikšmę turės įstatymas dėl sąžinės laisvės ir religinių susivienijimų.

„Įstatymo priėmimas nulems religijos, kurią vokiečiai išsaugojo atvykę į Rusiją, - katalikybes, padėti“, - pareiškė R. Herzogas.

Maskvoje taip pat įvyko derybos tarp Rusijos užsienio reikalų ministro Jevgenijaus Primakovo ir Vokietijos užsienio reikalų ministro Klausio Kinkelio. „L.r.“

Dar vienam lietuviui JAV parodytos durys

JAV nurodė išvykti iš šalies 77 metų lietuviui Juozui Naujaliui, kuris apkaltintas per Antrąjį pasaulinį karą tarnavęs naciams pavaldžiam batalione, nužudžiusiam tūkstančius žydų ir kitų žmonių Vokietijos okupuotoje Baltarusijoje ir Lietuvoje. Taip nusprendė imigracinis teismas Čikagoje.

J. Naujalis, į pensiją išėjęs mašinų specialistas, dabar yra vėžio prikaustytas prie lovos. Jis atvyko iš Lietuvos 1949 metais.

J. Naujalis tvirtina per karą buvęs geležinkelio sargu, o tarnyba naciams apkaltintas per klaidą.

Imigracijos teisėjas J. Brahosas nustatė, kad J. Naujalis tarnavo 2-ajame lietuviškajame baudėjų batalione.

Iki šiol dėl kaltinimų dalyvavus nacių vykdytose žudynėse JAV pilietybė atimta 60 asmenų. 48 jų jau deportuoti iš JAV. Į Lietuvą deportuoti karo nusikaltimais įtariamai K. Gimžauskas ir A. Lileikis. „L.r.“

„Sambūris“

(Atkelta iš 8-to psl.)

Akyse spindėjo džiaugsmo kibirkštėlės, kad galima buvo aplankyti vietas, kurios priminė skausmą ir džiaugsmą. Juk niekas nepamiršta ir viskas gyvu paveikslu atsistoja.

Po išvykos į Bonegillą vyko į koncertą pasižiūrėti. Tą popietę ten šoko jaunesnioji Gintaro grupė. Salėje buvo daug tuščių vietų ir jautėsi didelis skirtumas tarp penktadienio vykusio koncerto. Galiu drąsiai sakyti, kad Gintariečiai labai jausmingai atliko šokius, tuo įsigydami žiūrovų simpatiją, tą buvo galima jausti iš žiūrovų. Mūsų pasirodymas buvo šiltai priimtas. Prieš atliekant dainas dirigentė Birutė Prašmutaitė trumpai apibūdino dainų prasmę. Savo pasirodymą užbaigėme „Žemėj Lietuvos“.

Birutės dėka mes buvome pakviesti į šventės atidarymą. Mums tai teikia malonumą, o jaunimėlis turėjo progą įsitikinti,

kad esame neužmiršti, nors mūsų palyginus su kitais, yra mažuma, bet egzistuojame.

Po koncerto turėjome laisvą vakarą. Sekmdienio rytą ir apie namus pradėjome galvoti. Dar aplankėme emigrantų muziejų. Administracija apgailestavo, kad apie lietuvių atvykimą į Australiją neturi dokumentinės medžiagos. Dartuotojai praše norinčius atsiliiepti. Visa informacija yra laukiama, nežiūrint, kad nesate buvę Bonegilloje. Norinčius rašyti apie save ar artimuosius anketas ir adresą galima gauti pas Edvardą Sidlauską. Raskite laiko, rašykite, tai istorija ateinančiom kartom.

Ruošiantis vykti į namus Birutė Prašmutaitė padėjo choristams ir svečiams, kurie bendravo kelionėje, už dalyvavimą šventėje.

Grįžtant, kaip visuomet kelionę trumpino ir pajvairino Donato paruoštos vaizdajuostės. Nors buvome pavargę nuo patirtų įspūdžių, bet parsiveržome tą, ko negalima išreikšti žodžiais.

M. Geštautienė

Itakingiausia - „Solidarnosc“

Buvęs „Solidarnosc“ lyderis L. Wałęsa sveikina su pergale dabartinį jos vadovą M. Krzaklewskį (dešinėje).

Valstybinė rinkimų komisija paskelbė mandatų pasiskirstymą Seime. Pirmą kartą rinkimuose dalyvavusi Lenkijos rinkimų akcija „Solidarnosc“ (RAS) iš 460 vietų iškovojo 201 mandatą ir tapo stipriausia jėga parlamente.

Buvusių komunistų Kairiųjų demokratų sąjunga (KDS), anksčiau turėjusi 169 deputatus, naujajame Seime turės 164 atstovus.

Liberalioji Laisvės sąjunga (LS), vietoj 65 turėtų iškovojo 60

mandatų, sudarys trečią pagal dydį frakciją. Lenkijos valstiečių partijai (LVP), iki šiol turėjusiai 127 mandatus, pavyko iškovoti tik 27, o nacionalistiniam Lenkijos atkūrimo judėjimui (LAJ) - šešis mandatus. Du mandatai atiteko Vokiečių socialinei kultūros draugijai.

Aukštesniuose parlamento rūmuose - Senate Rinkimų akcija „Solidarnosc“ turės absoliučią daugumą - čia jai atstovaus 51 senatorius. „L.r.“

JAV - neitikėtina katastrofų virtinė

JAV Montanos valstijoje sudužo šios šalies karinių oro pajėgų bombonešis B-1. Visi keturi įgulos nariai žuvo. Ši katastrofa buvo jau šeštoji per vieną savaitę. Jų metu iš viso žuvo šeši JAV karo lakūnai, kitiems pavyko išsigelbėti.

Bombonešio katastrofa įvyko praėjus tik kelioms valandoms po karinių oro pajėgų pranešimo, jog rugsėjo 26 dieną 24 valandoms bus nutraukti visi mokomieji skrydžiai. Po nelaimės neskraidymo terminas pratęstas iki trijų parų nuo rugsėjo 26 iki 29 dienos.

Taip įsakė JAV gynybos ministras Williamas Cohenas, kad techninės tarnybos išstudijuotų skrydžių saugumo problemas, iškilusias po kelių iš eilės JAV karinių oro pajėgų lėktuvų

katstrofų.

Rugsėjo 13 dieną JAV oro pajėgų lėktuvas C-141 susidūrė su Vokietijos kariniu transporto lėktuvu netoli pietinių Afrikos pakrančių.

Rugsėjo 14 dieną per pasirodymą oro šventėje Baltimorės apylinkėse į gabalus subyrėjo 45 milijonus dolerių kainuojantis naikintuvas F-117.

Tą pačią dieną Omane per mokomąjį skrydį sudužo amerikiečių lėktuvas F/A-18.

Rugsėjo 15 dieną netoli Pietų Karolinos pakrantės nukrito karinis amerikiečių lėktuvas F/A-18D „Hornet“.

Rugsėjo 16 dieną du JAV naikintuvai F-16 susidūrė virš Atlanto vandenyno prie Niu Džersio krantų. „L.r.“